

Biskop Atle Sommerfeldt:

Frelsen er ikke til salgs!

For 499 år siden i dag publiserte munken, presten og professoren Martin Luther 95 teser med sterk kritikk av det han så som kommersialisering av menneskers tilgang til Gud. Innholdet ble gjort kjent vidt og bredt og markerte starten på oppgjøret med datidens åndelige ledere. Derfor kaller vi den 31. oktober reformasjonsdagen.

Bakgrunnen for Luthers teser var at kirken lovet kortere straff fra Gud i det hinsidige dersom en betalte gaver til kirkens prosjekter. Predikantene lovet at Gud ville benåde mennesket dersom det betalte til kirkens kasse. Dette ble kalt avlat. Gaven ble bevitnet ved et brev undertegnet av det åndelige lederskapet. Brevet ble kalt avlatsbrev. Datidens store prosjekt var å bygge en kjempestor kirke i Roma til minne om St. Peter slik at søkende mennesker kunne samles om felles åndelige opplevelser der.

For Luther var spørsmålet om Guds straff for sine mange svik og overtredelser en dyp eksistensiell smerte som han kjempet med i mange år. Han forsøkte å sikre seg ved harde botsøvelser, intens religiøs praksis og rop etter mirakuløse tegn på at Guds frelse var tilgjengelig for ham. Men ikke noe av det han gjorde var godt nok for å tilfredsstille Guds krav til fullkommen hengivelse og ubegrenset kjærlighet til nesten. Tilgangen til Gud opplevdes derfor stengt for ham. Frelsen var uoppnåelig.

Dette strevde Luther med helt til han gjenoppdaget Bibelens grunnleggende budskap om at Guds kjærlighet også gjaldt ham. Gud har gjort tilgangen til seg fri og gratis ved det Gud gjorde for menneskene i Jesu liv, død og oppstandelse. Luther gjenoppdaget at spørsmålet om Guds frelse ikke er bestemt av hva vi gjør for Gud, men hva Gud gjorde og gjør for oss. Han gjenoppdaget Guds nåde som overgår all menneskelig forstand.

Det er dessverre ikke slik vi er oppdratt til å tenke. Derfor er det kirkens oppdrag å fortelle menneskene igjen og igjen at Guds frelse ikke er til salgs, enten prisen er penger, rettferdige handlinger eller religiøs praksis.

En forkynnelse og kirkelig praksis som gir inntrykk av at det er en sammenheng mellom det vi yter og Guds frelse, er avgudsdyrkelse, mente Luther. Da setter vi vår tillit til menneskets prestasjoner og ikke til Guds handling for oss. Frelsen blir en frukt av menneskets prestasjon og ikke Guds verk. En slik forkynnelse driver mennesker inn i fortvilelse og usikkerhet. Enda verre blir det dersom predikantene hevder at Guds frelse viser seg i suksess og rikdom i denne verden fordi Guds frelse er belønning for rause gaver til prosjekter. Tilgang til Gud og Guds velsignelse kan ikke kjøpes. Den er Guds gave, gitt gratis, i nåde. Frelsen er ikke til salgs .

Det lutherske Verdensforbund (LVF) samler lutherske kirker fra hele verden. Den norske kirke er også medlem. LVF har valgt budskapet om at «Frelsen ikke er til salgs» som et av temaene i reformasjonsåret 2017. I vår tid er det ikke frikjøp fra skjærsildens straff i det hinsidige som er den største trusselen mot evangeliets budskap om Guds nåde til menneskene. I vår tid er den største trusselen at predikanter lover at Gud vil frelse fra kriser og nød i denne verden gjennom mirakuløse helbredelser og rikdom dersom bønneropene er intense og korrekte, pengebidragene til predikantens prosjekter er betydelige og troen på predikantens løfter er usvikelig.

Konsekvensen er den samme nå som den gangen Luther bekjempet sin tids predikanter. Gud blir redusert til en handelsmann som belønner det folk gjør. Mennesker som lever med kriser, fattigdom og nød drives til fortvilelse og selvforakt fordi de blir innbilt at det de erfarer er Guds straff og uttrykk for at Guds frelse er tatt fra dem. Dette utsettes mennesker for over hele verden i vår tid.

Budbringeren er ikke først og fremst omreisende predikanter som på Luthers tid. I dag er det TV-stasjonene som tilbyr vår tids samlingspunkt for søkende mennesker. TV-stasjonene har vist seg svært effektive både som plattform for forkynnelse og som sted for pengeinnsamling. Visjon Norge er en del av denne bevegelsen og pastor Hanevold har ikke på en troverdig måte distansert seg fra at Guds frelse i hans bevegelse påstås å være til salgs.

Til dette vil jeg si: Lidelse og nød er ikke uttrykk for Guds straff. Ikke noe av det vi opplever av lidelse og nød kan skille oss fra Guds kjærlighet i Jesus Kristus. Gud har gjort alt for oss. Luthers kamp er fortsatt relevant i møte med vår tids avlatsselgere: Frelsen kan ikke kjøpes for penger. Den er ikke til salgs.